

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 274 (3409) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Törökországot háborúbalépésre szólítják fel a szövetségeseik (?)

Ankarának már korábban tudomása volt a készülő kairói találkozóról — Eden és Hull elutazott Moszkvából

Világpolitikai szemszögből tekintve a 12 napos moszkvai értekezletről kiadott hivatalos közleményt, igen érdekes megállapításokat tartalmaz és szöveg le, főleg a három szövetséges nagyhatalom jövőre tervezte vonatkozólag. Angol részről kijelentették, hogy a megállapodások végrehajtási egyezmény jellegűek és aprobálásra nem szorulnak. A szovjet hadsereg lapja, a „Vörös Csillag” már tovább megy és azt írja, hogy előkészületben vannak azok a koncentrált támadások, amelyekből a végső győzelmet várják. A hivatalos nyilatkozattal kapcsolatban véleményt nyilvánítottak az angolszászok szövetségesei is. Legnagyobb részt a családias hangján emlékeznek meg, mivel egy szó említés sem történt róluk.

Ausztria sorsával behatóan foglalkoztak. Viszont itt arról nem tesznek említést, hogy milyen államformát akarnak majd Ausztriában felállítani. Ez különösen érdekes akkor, ha figyelembe vesszük, hogy Olaszországgal kapcsolatban mindig a demokratikus államformáról beszélnek.

Algírban megkezdődtek Giraud elnökölésével a menekült francia bizottság tárgyalásai, Borús a hangulat, mivel Moszkvában nem határozták meg teljes mértékben Franciaország státusát s ezt Edennek róják fel.

Finnországi lapok tiltakoznak az ellen, hogy közös hadviselőfőlnék tekintik őket. Finnország nem áll szövetségben a tengellyel, — szögezik le, — csak a Szovjet ellen folytat önvédelmi harcot. Ezt mérlegelni kellett volna Moszkvában, ha nem is Molotovnak, de Edennek és Hullnak.

Nagy figyelemre tarthat számot Törökország állásfoglalása. Eden és Hull szerdán utaztak el Moszkvából és Kairóban ma tanácskoznak Menemendzsoглу külügyminiszterrel. Török politikai körökben általában megállapítják, hogy a moszkvai értekezlet eredménye megfelel a derülítő várakozásnak és bíznak abban, hogy az angolszász-orosz együttműködés üdvös eredményeket hoz a jövő béke szempontjából.

Candidus, az angol propagandaminisztérium hírmagyarozója igen érdekesen fejtegeti a moszkvai konferencia utáni helyzetet „Magyarország és a konferencia” címmel. Leszögezi, hogy ez válasz egyes magyar körök elképzelésére, akik hangoztatták, hogy csak a Szovjettel állunk harcban, Anglia és az Egyesült Államok azonban hadat üzentek Magyarországnak és a Szovjettel együtt közösen folytatják a háborút a végső győzelemig. Azok a feltételek

azonban, amelyeket Olaszországra le-szögeztek, fennállanak Magyarországra is.

Egyre jobban bonyolódik az olasz helyzet. Badoglio többnapos tárgyalásokat folytatott Sforza gróffal és a antifasista párt képviselőjével, Croce professzorral.

Sforza és Croce egyöntetűen kijelentették, hogy nem vállalnak miniszteri tárcát III. Viktor Emanuel király ál-

tal kinevezett kormányban. Közölték azt is, hogy a király és Umberto trónörökös lemondása után elképzelhetőnek tartják az olasz monarchia fennmaradását a kiskorú nápolyi herceg trónralépésével és régens-tanács kinevezésével. Badoglio tegnap nyilatkozott a tárgyalásokról és kijelentette, hogy jelenleg türelemre van szükség, mivel az ország egyharmada nem határozhat a másik kétharmad nevében is. (B. S.)

Törökországot a balkáni hadjárat megkönnyítésére akarják bírni

Stockholmból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Hull államtitkár és Eden külügyminiszter szerdán kíséretükkel együtt elhagyták Moszkvát — mint a szovjet hírszolgálat jelenti.

Ankarából jelentik: (B. T.) — Török politikai körök Eden és Menemendzsoглу megbeszélésének nagy fontosságát tulajdonítanak. Lehetségesnek mondják, hogy a három nagyhatalom Moszkvában arra a véleményre jutott, hogy Törökország magatartása megkönnyíthetné a Balkán elleni hadjáratot. Nem látszik lehetetlenné — mondják — hogy Kairóban esetleg felszólítják Törökországot a háborúba való belépésre, egyúttal azonban rámutatnak arra, hogy Törökországnak mindenképpen módjában van, hogy ilyen felszólítást visszautasítson. Ezzel kapcsolatban fokozott fontosságot tulajdonítanak Inonü legutóbbi nyilatkozatának, amely szerint Törökország hajlandó megadni a legnagyobb áldozatot is az emberiség érdekében. Utálnak ugyanis arra, hogy a török kormánynak nyilvánvalóan már hosszabb ideje tudomása volt a kairói találkozóról.

Törökország továbbra is ragaszkodik a Balkáni Szövetség gondolatához

Zürichből jelentik: (MTI) Mint a Neue Zürcher Zeitung londoni levelezője jelenti, londoni politikai körökben természetesnek tekintik, hogy a moszkvai alapvető tárgyalásokhoz és határozatokhoz továbbiak is csatlakoznak. A brit külügyminiszter megbeszélést folytat a török külügyminiszterrel, tekintettel arra, hogy Törökország szövetséges társa Angliának a Földközi tenger keleti részében. Magától értetődő, hogy Eden tájékoztatja a török külügyminisztert mindazokról a kérdésekről, amelyek Törökországot érintik.

Feltételezik, hogy kairói látogatásának alkalmát Menemendzsoглу arra is felhasználja, hogy érintkezésbe lépjen a Törökországgal barátságban élő kormányokkal, ami annál is valószínűbb, mert Törökország továbbra is ragaszkodik a Görögországgal és Jugoszláviával kötött Balkáni Szövetség gondolatához. Kairó egyre jobban középpontja lesz azoknak a törekvéseknek, amelyek az arab szövetség megszervezésére irányulnak. Ennek a szövetségnek akarják megszerezni Törökország támogatását is.

Angolszász bombázók erős tevékenysége Nyugat-Európa felett

A Post írja: Zürichből jelentik, hogy szerdán délelőtt nagy amerikai bombázórajok jelentek meg Északnyugat-Németország felett. Repülőerődök és más nehéz bombázók negyven percig cirkáltak Wilhelmshafen felett. A kikötőben és környékén sok bombát dobáltak le. Ugyanakkor angol bombázók Észak-Franciaország és Hollandia té-

hány vidékét is támadták. Mindenhol erős német vadászpilótákötletekbe ütköztek. Az eddigi jelentés szerint a földi elhárítás és a vadászok hét angolszász bombázót és négy vadászgépet lőttek le.

Kopenhégből jelentik: (B. T.) A Nagy-Belten közlekedő komp ellen merényletet követtek el. Két bombarobba-

nása majdnem teljesen elpusztította a kompot. Három ember meghalt, sok utas pedig megsebesült. A robbanás áldozatai dánok.

Stockholmból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A svéd sajtó szerint a svéd hadsereg, hajóhad és légiereő nagy összevont hadgyakorlatot rendezett, amelynek során partraszállási hadműveletet is végeztek. Majdnem az egész svéd parti flotta résztvett ebben a hadműveletben. Svéd katonái helyen a hadgyakorlatot sikeresnek mondják.

Rómából jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A Messagero madridi jelentése szerint a spanyolországi olasz katonai küldöttségbe tartozó olasz tisztok és altisztek megtagadták a hűségnyilatkozatot Badoglionak. Kijelentették, hogy Mussolini nemzeti kormányának alkalmazottai.

Közös értekezletre hívta össze a képviselőház elnöke a parlamenti pártok vezetőit

Tasnády Nagy András, a képviselőház elnöke szombat délutánra értekezletre hívta össze a Ház pártjainak vezetőit A pártközi megbeszélésen a költségvetés tárgyalásával összefüggő kérdéseket és a költségvetés vitáinak néhány technikai részletét beszélik meg.

(Nagyvárad.) A Magyar Élet Pártjának Nagyvárad városi szervezete folyó hó 3-án este Hlatky Endre dr elnök és Molnár János kanonok alelnök részvételével népes értekezletet tartott.

Hlatky Endre dr főispán elnöki megnyitójában számos időszerű kérdéssel foglalkozott, majd beszámolt a Velencei Gazdakörben tartott előző értekezlet során szóba került közérdekű ügyekről, illetve az azok elintézése érdekében folyamatba tett intézkedésekről. Végül több városrendezési kérdést ismertetett.

A felszólalások során Darabont Gyula az iparosszövetet elő Sarkady Sándor dr és Oláh Lajos a textilanyagok elosztása körül tapasztalható visszahatók, Dengyel Béla pedig a fuvarozás terén mutatkozó visszaélések ügyét tette szóvá. Simon József, a Kolozevári-uttra egy vasauti fölüljáró építését kérte, hogy a Mátyás király ut és a Kolozevári ut forgalmát nem zárják le minduntalan a leeresztett sorompók. Kőszegi Dező a párt szociális tevékenysége ügyében tett előterjesztést. — Végül Tiszai János a katonai szolgálatra bevonult iparosok és kereskedők nevében kérte a párt közbenjárását az iparendelvény jogfolytonosságának biztosítása érdekében.

Nagy Gusztáv vármegyei vezető tiltkár a nagyváradai Hangya ruházati üzletében érkező textilneműeknek első sorban a helyi szükséglet kielégítésére történő biztositását kérte.

Milyen bélyegeket vannak ki a forgalomból?

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A postavezérgazgatóság közli, hogy a folyó évben forgalomba bocsátott hadigondozói bélyegsorozat árusítása ez év végével megszűnik. E bélyegek azonban postaküldemények bérmentésére 1944 június 20-ig továbbra is felhasználhatók.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A postavezérgazgatóság közli: Az 1939-ben forgalomba bocsátott és a Szentkoronát ábrázoló 1, 2, 4, 5, 6, 10, 16 filléres, a Szent Istvánt ábrázoló 20 filléres, a Patrona Hungariaet ábrázoló 25 filléres, továbbá az 1941-ben megjelent Szentkoronát ábrázoló 3, 8, 12 filléres, a Szent Istvánt ábrázoló 24 filléres, a Patrona Hungariaet ábrázoló 80 filléres kisalakú általános forgalmi postabélyegek, valamint a kormányzóhelyettes hűsi halála emlékére 1942-ben kibocsátott 20 filléres címletű postabélyegek postai küldemények bérmentésére csak ez év végéig használhatók.

Helyszíni közvetítést ad a rádió Nagyvárad nevezetességeiről

(Nagyvárad.) A nagyvárad-i rádió nap előkészítése céljából tegnap délután értekezlet volt a városban, amelyen résztvett a főispán, a polgármester, a rádió egy kiküldött igazgatója, a helyi zeneiskola igazgatója, Putnik Bálint színházigazgató és a Szüligeti Társaság képviselői. Főbb vonásokban megállapították a rádió nap műsorát. Helyszíni közvetítést fog adni a rádió a székesegyházról, a várról, a 4-es számú utról, aztán ezt követi Ady Endre nyomában. Ugyancsak helyszíni közvetítések lesznek a nagyvárad-i rádió-apon Bihar megye több nevezetességéről, így a bihari földvárról, Szalontáról. Aztán verseket adnak elő bihari költőtől és a zeneiskola tanári kara fog zeneeszmákat játszani. A színházból pedig egy operettet, vagy irodalmi estét fognak közvetíteni.

Nagyvárad thj. város adóhivatala
7121-43.

Árverési hirdetmény

Alulírott városi végrehajtó közhírré téstem, hogy köztartozások fejében lefoglalt ingóságokra az 1925. évi 900 P. M. rendelet 67-69. szakasza alapján az első árverést 1943. november 3-án, a másodikat 1943. november 11-én a városi közraktárban (Thaly K.-u. 2.) ki-tűzöm.

Árverési feltételek:

1. Az első árverésen az egyes ingóságok csak az esetben kerülnek eladásra, ha az árverezők a becsérték háromnegyed része erejéig tesznek vételi ajánlatot.
2. A második árverésen azonban az ingóság a becsértékre való tekintet nélkül, a legnagyobb vételi ajánlatot tevő birtokába megy át.
3. Az árverés megtartása, vagy megkísérlése esetén a behajtási illeték 8 százalék.
4. A vételárát azonnal és készpénzben kell kifizetni.

Nagyvárad, 1943. október 29.

KÖTTING PÉTER,
végrehajtó.

A kiadmány hitelűl Molnár kiadó.

Csökken az iparostanonciskolások száma

A város javaslatot terjeszt a kormányhoz az iparos utánpótlás biztosítására

Nagyvárad, nov. 4. Tegnap a polgármester elnöklésével ülést tartott az iparos tanonciskola felügyelőbizottsága, amelyen Madarassi igazgató jelentést tett az ideji beirások eredményeiről. A tavalyi iskolai évhez képest visszaesés mutatkozik a tanonciskolai növendékek létszámában. A polgármester szövegében, hogy kutatni kell a visszaesés okait. A bizottság megállapította, hogy ez többek között arra vezethető vissza, hogy a tanoncoknak alkalmas ifjak a mai viszonyok között napi 7-8 pengő fizetés mellett alkalmazást tudnak nyerni a így szüleik inkább jövedelmező munkára küldik, ahelyett, hogy a jövőre gondolva, iparostanoncoknak adnák őket. A bizottság elsőrendű szükségességnek mondta ki az iparosutánpótlásról való gondoskodást és megbizta Kazó Károlyt, az elsőfokú Iparhatóság vezetőjét, hogy erre vonatkozólag a fennálló rendelkezések figyelembevételével megoldási módokat dolgozzon ki és a javaslatot felterjesztik a kormányhoz sürgős intézkedés céljából. Ezzel kapcsolatban a polgármester felhívta az

Ipartestületet, hogy a szegénysorsú iparos tanoncoknak ruhával és cipővel való segélyezésére a tavalyihoz hasonló gyűjtést rendezzen. Egyben közölte, hogy a rendelkezésre álló alapokból a város is segélyt nyújt a sokgyermekes családokból származó tanoncoknak.

Eredményes volt a nagyvárad-i szegény gyermekek segélyezésére rendezett gyűjtés

Nagyvárad, nov. 4. A városi népjóléti ügyosztály most tett jelentést a szegény gyermekek segélyezése céljából november 1-én rendezett gyűjtés eredményéről. A befolyt összeg 8270 pengő, ami kétezer annyi, mint a tavalyi eredmény volt. A polgármester ezúton is köszönetet mond azoknak a hölgyeknek, akik a gyűjtésnél fáradoztak és külön köszönetet és elismerését fejezi ki a népjóléti hivatalnak, különösen Hont Mária szociális előadónőnek, aki ebben az ügyben buzgó tevékenységet fejtett ki.

Durvasággal fizetett a nevelt leány és férje az ajándékba kapott házért

Visszahelyezd birtokába a bíróság a 78 éves Agod Mihály berekböszörményi földművest

Nagyvárad, nov. 4. Jelentettük annakidején, hogy Agod Mihály 78 éves berekböszörményi földműves ügyvédje, dr. Krajnik Sándor útján keresetet adott be a nagyvárad-i járásbíróságon s abban durva halátlanság címén a fogadott leánnyával, Varga Etelkával és annak férjével, Dézsi Sándor cipőszel 1931-ben kötött ajándékozási szerződés érvénytelenítését kérte. Agod Mihály ugyanis feleségével egyetértésben fogadott lányának és férjének ajándékozta ház- és egyéb ingatlanát, aminek ellenében a fiatalok gondoskodni tartoznak róla. Felesége halála után azonban egyre tarthatatlanabbá vált az öreg ember helyzete. A fiatalok durva szitkokkal illették, mindenét elvették s a helyzet odáig fajult, hogy a 78 éves öreg ember végül is elmenekült a háztól és 84 éves bátyjánál keresett menedéket.

A szomorúan érdekes ügyet most tárgyalta a nagyvárad-i törvényszéken dr. Hegedűs Frigyes polgári egyesítő.

Több tanút hallgatott ki, akik közül döntő volt Balog Viktor borbély, továbbá Méhes Sándor és Haszon Károly berekböszörményi lakosok vallomása. — Balog Viktor ugyanis elmondotta, hogy mintegy hét évvel ezelőtt járt utójára Dézsiék házában, ahol az öreget hetenként horotválta és havonta nyírta. Késő ősz volt már, s az öreg arra kérte, ne vágja le kopaszra a haját, tekintettel a közelgő télre, hanem csak nyírja körül. Dézsi erre a legdurvább jelzőkkel és szitkokkal illette nevelőapját, mondván, hogy „minek kell ilyen vénembernek frizura”. Majd, amikor az öreg ember a seprűt és lapátot hozta, hogy a levágott haját összeszerperje, az ajtón át ütlegelések puffogása, majd az öreg ember elkinzott hangja hallatszott:

— Ne kinozz Sándor, inkább üss agyon.

Balog kérdezte azután az öreget, hogy mi baj van, de Agod Mihály, aki mindenki előtt titkolt, mert szégyellte, hogy hogyan bánanak vele Dézsiék, nem válaszolt, csak könnybe lábbadt a szeme.

Dézsiék ekkor őt, Balog Viktort kitiltották a házból.

Méhes Sándor és Haszon Károly aranyéve vallottak, hogy több ízben szidalmazták Dézsiék a 78 éves öreget azért, hogy „nem dolgozik s mindig csak pipázik”, mire az öreg ember munkába állt a mezőn.

A törvényszék helytadott Agod Mihály keresetének, az ajándékozási szerződést az ingatlan felére hatálytalannította s írendelte annak telekkönyvi átírását Agod Mihály nevére. Ugyanakkor kötelezte az alpereseket, hogy 15 napon belül az egész ingatlan adják felperes birtokába, miután a haszonélvezet az ajándékozó élete végéig az egész ingatlanra ki volt kötve.

Itt említjük meg, hogy Dézsi Sándor ellen Agod Mihály följelentésére büntető eljárást is folyamatba tettek súlyos testi sértés címén, mert Dézsi, miután az öreg már elköltözött a házból, az utcán megrohanta az öreget s a földre teperte. Az ügyet e hó 9-én tárgyalja a nagyvárad-i járásbíróság.

Nagy sikerrel folyik a téli segélygyűjtés Németországban. Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Október 18-án rendezték a második vasárnapi gyűjtést az 1943-44. évi téli segélygyűjtésre. A gyűjtés ideiglenes eredménye 52.879.940 birodalmi márka volt. A növekedés az előző évi gyűjtéssel szemben 181.507.000 birodalmi márka azaz 24 százalék.

A város egyheti népmozgalma

SZÜLETÉSEK:

Nagy Gábor gyári munkás leánya Juliánna, Kósa Sándor gépkocsivezető leánya Ilona, Cséry Aladár adóhivatali gyakornok leánya Gizella, Pap Kálmán gumijavitó segéd fia Kálmán, Doma István juhász leánya Erzsébet, Fodor István kereskedő leánya Irén, Bernát Lázár kereskedő fia Sándor, Csák János asztalossegéd fia Lajos, dr. Perczel Gyula m. kir. rendőrfogalmazó leánya Ildikó, Meester Árpád MAV vonatkísérő leánya Erzsébet, Szilágyi Mihály napszámos fia Mihály, Szilágyi Mihály napszámos fia András, Oláh József cipő-felsőreszkészítő segéd fia József, Piroos Árpád szabósegéd fia Árpád, Horváth Sándor MAV altiszt fia Attila, Schwimmer Izrael eszövőmunkás fia Jenő, Mészáros Mihály postaltiszt fia Mihály, Filimon János biztosító int. altiszt fia Mihály, Filimon János biztosító int. altiszt fia Tibor, Pazurik Balázs napszámos leánya Veronika, Dus József m. kir. h. őrmester fia József, dr. Benedek Ferenc orvos leánya Beatrix, Goldstein Lőrinc napszámos leánya Albert, Csáti Gábor napszámos fia Gábor, Szabó Zsigmond földműves leánya Pirooska, Szentesi Imre m. kir. rendőrorrmester leánya Ilona, Molnár Dezső algépész fia Dezső, Faur Flórián MAV váltóőr fia Emánuel, Reinicz Lajos horbélysegéd leánya Katalin, Ujvári Lajos szabósegéd fia Lajos, Juhász János faosztályos segéd fia Gyula, Benkő András gyógyszerész leánya Katalin, Illés Károly mázolósegéd fia László, Hertelendy György m. kir. szászados leánya Katalin, Brumfeld Herscu tanár fia Tamás, Szabó József MAV fekező leánya Emma, Kató János gazdálkodó fia István, Juhász Gábor fahagyó fia György.

HÁZASSÁGOK:

B. Zsirus Péter városi kocsis és Kis Rozália, Pap Sámuel fm. napszámos és Réti Erzsébet, Szabó Imre kf. napszámos és Géczy Mária, Eltos Dénes férfitiszabó segéd és Szodoray Mária, Ehervein István fm. napszámos és Tamás Ilona, Gyarmati Miklós földműves és Matusék Mária, Borzseki Béla államrendőrségi segédhivatali gyakornok és Széles Jolán, Papp György földműves és Zsurzsucz Anna, Harangi Károly szücssegéd és Tolnai Erzsébet.

HALÁLOZÁSOK:

Dudik József 58 éves, özv. Decker Mórncé, szül. Katz Eszter 82 éves, Ladányi (Lefkovits) Sándor 54 éves, Szilágyi Mihály 6 napos, Erdei István 33 éves, Böszörményi Ida 8 éves, Marozsán Péter 55 éves, Deutsch Olga 13 éves, Weiszmann Józsefné szül. Hartmann Regina 76 éves, özv. Taub Dezsőné, szül. Rosenberger Frida 62 éves, özv. Szilágyi Györgyné, szül. Geráj Emilia 66 éves, Rácz József 3 hónapos, Tóth Mária 10 hónapos, Mermeze Irén, 24 éves, Bajkán Lőrinc 33 éves, Kovács József 1 hónapos, Flesch Gyula 61 éves, Spitzer Mór 62 éves, Kajtor Lajos 40 éves, Karácson Gyula 56 éves, Hoffmann Béla 37 éves, Bregyán Irén 13 éves, Karayos Gyula 7 és félhónapos, Pocklán Ida 34 éves, Tóth József 3 éves, Pap György 41 éves.

Még mindig Krivojrog a keleti harcok súlypontja

**Erzékeny veszteséget szenvedett a szovjet haderő Kievtől délkeletre
Újabb bombatalálat érte a kölni Domot**

Berlinből jelentik (MTI): Illetékes helyen a keleti harcok súlypontjának Krivojrogot tekintik. Itt a kezdeményezés a németek kezében van. A Nogai sivatagban a harcok nem zárultak le. Még nem állapítható meg, hogy melyik oldalra billen a mérleg serpenyője a végső döntéskor. Súlyos harcok vannak itt kilátásban. Velikije Lukinál az oroszok újabb erőfeszítései eredménnyel nem jártak.

Berlinből jelentik (MTI): Az Interinf jelenti: A Dnyeper kanyarulatban folyó nagy esztában a német páncélos ékek és az utánuk jövő gyalogos kötelékek tovább építették területnyereségeiket különösen Krivojrogtól északra. A Krivojrogtól északra folyó harcban egy másik páncélos kötelék 5200 fogoly bezállítását jelentette. Krivojrog és Kremencug között a harci tevékenység kedden ellanyhult. A Dnyeper középső részén a bolsevisták megpróbálták kibővíteni a Dnyeper kanyarulatban Kievtől délkeletre levő állásaikat azonban mindenhol érzékeny veszteségeket szenvedtek. A német légiőrtől több mint 30 páncélos és a harcok közelében több mint 200 járművet rombolt szét. A Kievtől északra eső részen német repülőket szétverték nagyobb páncélos és gyalogos készenléti állásokat.

Berlin. A Német Távirati Iroda értesülése szerint a német csapatok november másodikán heves harcban állottak Krim északi bejáratánál és a nagy Dnyeper kanyarulatnál a bolsevistákkal. Betöréseiket elreteszeltük. A német ellentámadások eredményel jártak.

Meghíusult a Szoviet újabb partraszállási kísérlete a Kercsi félszigeten

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti a keleti arcvonal déli szakaszának harcáról: A Kercsi-félsziget keleti szélén a november 2-ára virradó éjszaka partraszállott bolsevista kötelékekkel tovább folytak a harcok. A bolsevisták két újabb partraszállási kísérletét már a part elérése előtt meghíusítottuk. A partnak egyik keskeny és nagyon áttekinthetetlen sávján összeszorított bolsevisták hiábavaló kísérleteket tettek állásaik kibővítésére. Az Azovi-tenger és a Dnyeper közötti harci területen a bolsevisták arra törekedtek, hogy előretörjenek a Krim-félsziget északi bejáratáig felé. A bolsevisták a Dnyeper alsó szakaszától délre eső térségben indított német oldaltámadások következtében súlyos veszteségeket szenvedtek. Az itt szünet nélkül legsúlyosabb küzdelemben álló német kötelékek a Nogai-stéppén az eddig érkezett hírek szerint 38 szovjet páncélosot lőttek szét.

Újabb hatalmas károkat szenvedett a kölni Dóm

Berlinből jelentik (MTI): A Német Távirati Iroda jelenti: Az angol repülőek szerdán este ismét támadást intéztek Köln ellen. Bombákat dobtak a városra, különösen a székesegyházra, melyet már azelőtt is több támadás ért. Egy bomba a baloldali hajóban a fő-

kapu mellett 15 méter magasságban széles darabot kiszakított és a templom belsejében is súlyos pusztításokat okozott. Értékes díszítések és domborművek pusztultak el. A kár teljes nagyságát még nem lehetett megállapítani.

Berlinből jelentik (MTI): Az Interinf jelenti: Kedden délután 14 angol vadászbombázó német hajók ellen támadást intézett. A támadók közül kettőt lelőttek. Több repülőgép találattal távozott el. Német hajók közelében felrobbant bombák repedéskárokat okoz-

Súlyos veszteségei ellenére is tovább támad a brit 5-ik hadsereg Olaszországban

Berlin. (MTI.) Az Interinf a következőket jelenti a délolaszországi harcokról: Bár az ötödik hadsereg nagy fölényben levő erőkkel megkísérelt áttörési kísérletei során súlyos vérvesztéseket szenvedett, a nyugati szakasz hegyvidékein folytatta támadásait. A keleti partvidéki szárnyon is élénkült a harc, azonban még mindig csak helyi jellegű hadműveletekre került sor. Angol-amerikai csapatok már az egész arcvonal hosszában egyre jobban kezdik érezni a német harci erőt. Az angolszász csapatok soraiban a kezdeti vállalkozási kedv helyét a csalódás foglalja el annak a ténynek láttára, hogy a számukra oly veszteséges harcok nem Róma kapuja

tak. Az egyik hajó legénységéből többen megebesültek. Valamennyi német hajó megérkezett rendeltetési helyére.

Éjfél óta lövik a német messzehordó ágyúk a doveri partokat

Berlin. (MTI.) Mint az Interinf jelenti a Calais-Dover-esatorna mentén német messzehordó ágyúk angol messzehordó ágyúk tüzeinek viszonzására szerdán este negyed 12 óta lövik a part katonai célpontjait.

előtt, hanem még mindig Nápoly térségében folynak. Szájról-szájra jár közöttük az a találó kijelentés, hogy „sok út vezet ugyan Rómába, de valamennyi alá van aknázva.”

Chiasso. (Bud. Tud.) Alexander tábornok főhadiszállásáról közlik, hogy az ötödik hadsereg csapatai súlyos harcok után behatoltak Monte Massico és Diverna közötti védelmi vonalakba. Az amerikai csapatok Matosa nyugati oldalán az ellenállási övezeteket támadták. A nyolcadik hadsereg Stimetoból kiindulva nyugat felé fúrasztó küzdelmekben esékely területnyereséget ért el. A partvidéki szakaszon brit gyalogos egységek tulhatoltak Cassanovia községen.

Moszkva kilépett elszigeteltségéből és együttműködik az új világrend felépítésében

Török vélemény a moszkvai értekezletről

Ankara. (MTI.) A török fővárosban hétfőn a késő éjszakai órákban váltak ismeretessé a moszkvai értekezletről kiadott záró közlemények az európai hírszolgálat tolmácsolásában. Török politikai körökben általában megállapítják, hogy az értekezlet eredménye megfelel a derülítő várakozásnak. Nagy meglepéssel veszik tudomásul az angolszászok és oroszok megegyezését a háború utáni renddel kapcsolatban felmerülő elvi kérdésekben. A török fővárosban szerzett első benyomás szerint az értekezlet az angol és különösen az amerikai álláspont megszilárdulásával végződött és tisztázódn látszik, hogy az oroszok felfogásával és igényével kapcsolatban vagy túlzott híresztelések láttak napvilágot — még az angolszász sajtóban is — vagy pedig az oroszok kénytelenek voltak hozzáadomítani terveiket az angolszász elgondolásokhoz. A moszkvai értekezlet joggal nevezhető történelmi találkozónak mert eredménye alapján hivatalosan leszögezték, hogy Moszkva kilépett elszigeteltségéből, együttműködést keres és vállal az új világrend felépítésében. Mindazonáltal kérdés marad, hogy a békés elvi

megegyezések és az egyes problémákkal kapcsolatos elvi megállapodások gyakorlati síkon hogyan érvényesülnek? Törökországban nem tévesztik meg a szemlélt az, hogy több kér-

A német főparancsnokok csapatait a Garagliano vonalra vonták vissza. A német védelem a Voltorno forrásvidékén a legerősebb.

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti: Egy német harci repülőgép költelék a november 2-ára virradó éjszaka több hullámban heves támadást intézett a Nápoly kikötőjében horgonyzó hajók, valamint a kikötő berendezései ellen. Az időközben kiküldött megfigyelők jelentése szerint, bombatalálatok nagy területeken okoztak kárt. Egy hétezer, három ötezer és egy négyezertonnás személy szállítóhajón, valamint hat teherhajón, amelyeknek ürtartalma összesen 25.000 tonna, jelentős károk voltak megfigyelhetők.

Zürichből jelentik: (MTI) Chiassoból közlik: Az Ancona ellen legutóbb végrehajtott légitámadás pusztító hatása volt. Megbénult a víz- és gázszolgáltatás. A támadás öt hullámban történt. Egy árvaház romjai alatt még mintegy ötven élő van, akiket ki kell ásni. Az áldozatok számát még nem tudják, de az igen nagy.

Német járőr fogta el Ciano grófot

Mexiko-Cityből jelentik: (B. T.) Hivatalosan közölték, hogy Olaszországban mexikói csapatok is harcolnak.

Ankarából jelentik: (B. T.) Ciprus szigetére jelentős csapat megerősítések érkeztek. Ebből arra következtetnek, hogy a Dodekaneszosz elleni akció előkészületben van.

Chiassoból jelentik: (B. T.) Chiassoból közlik, hogy Ciano grófot a toscaniai síkságon egy teljesen elszigetelt házban fogták el. Egy német járőr kutatta át a környéket, ahol egy ismeretlen hosszuszakállu férfit találtak. Ciano kilitét a házkutatás során állapították meg. Mussolini utasítására Ciano Ve-ronába szállították.

Finnországban nyugalanságot keltett a feltétlen megadás követelése

Helsinkiből jelentik: (MTI) A finn sajtót továbbra is legfőként az nyugtalanítja, hogy a moszkvai nyilatkozat Finnországgal szemben is kilátásba helyezte a feltétlen megadás követelését. A lapok vezetőcikkeikben egyöntetűen nyilatkoztak az ellen is, hogy Finnországot is az ugynevezett felelős államok közé sorozzák és később vonják háborújának különálló védelmi jellegét.

Az Unsi Suomi megállapítja, hogy Finnország nem tartozik a tengelyhez és nem csatlakozott a háromhatalmi egyezményhez és semmiféle katonai megállapodás nem köti Németország vagy bármely tengelyállam irányában. A lap a moszkvai határozatban Finnországra nézve előnyösnek mondja, hogy a jelek szerint megköötték a

dést függőben hagytak, de az ellenkező érvek beigazolásáig bíznak abban, hogy az angolszász-orosz együttműködés üdvös eredményeket hoz a jövő békeje szempontjából.

Helsinkiből jelentik: (MTI) A külföldi jelentések közül figyelmet és részben reményt ébresztett a Helsink: Sannat stockholmi tudósítójának az az értesülése, hogy Londonban nem vonatkoztatják a feltétlen megadást Finnországra is. Ha így értelmeznék, az egyúttal azt jelentené ugyanis, hogy Oroszország résztvenne a Japán ellen irányuló angolszász békefeltételek

megszövegezésében, illetve hozzájárulna a Japánnal szemben alkalmazandó feltétlen megadás követeléséhez. A tudósító idézi nem hivatalos angol helynek azt a kijelentését, mely szerint a finn részről ne vonjanak le túlgyors következtetéseket a feltétlen megadás kérdésében, hanem gondoljanak például az olasz esetre, amely azt bizonyította, hogy a feltétlen megadás nem zárja ki tanácskozások lehetőségeit. A tudósító végül tudnivaló, hogy Moszkvában Finnországról nem is volt szó. Különleges kérdések eldöntésére ugyanis csak a Londonban megalakítandó bizottság körében kerül sor és ez vonatkozik nemcsak Finnországra, hanem a keletitengeri államokra és Lengyelországra is.

Az Ilta Sanomat szerint a londoni emigráns kormányok örömmel üdvözölték a moszkvai hivatalos közleményt. Lengyel kormánykörökben emlékeztetnek arra, hogy a háborús bünyösök elítélése abban az államban, ahol bűneiket elkövették, az elhunyt Sikorszky tábornok gondolata.

Nagy lehangoltságot keltett jugoszláv és görög körökben a moszkvai közlemény

Stockholm. (MTI.) Mint az *United Press* Kairóból jelenti, jugoszláv és görög kormánykörökben a moszkvai közleménnyel kapcsolatban meglehetősen komorak. E politikusokat nyugtalanítja az akörülmény, hogy az Atlanti Chartáról nem történt említés. Általánosságban remélik, hogy a kis nemzetek jogait ismét biztosítani fogják. A görög és jugoszláv vezető személyiségek úgy érzik, hogy feloldták őket, amikor kormányait a közleményben meg sem említették.

A londoni lengyel körökben, mint a *Stockholms Tidningen* írja, a hangulat komor. Abban bíznak, hogy *Eden* visszatérése után majd eloszlatja ezt a rossz benyomást, amelyet az a körülmény keltett, hogy a lengyelekről a közleményben nem történt említés.

Algiri francia körökben, mint Algiréből Londonba jelentik, vegyes érzelmeikkel fogadták a moszkvai határozatokat. Csaldást keltett, hogy Franciaország az európai bizottságban nem kap képviselést, hanem csak a földközítengeri bizottságban.

Londoni osztrák szociáldemokrata körök hangsúlyozzák, hogy vissza kell térni a demokratikus Ausztriára, amint az 1934-ig fennállott. *Robert* főherceg kijelentette, hogy a monarchista eszmének Ausztriában nagy kilátásai vannak. Angliai széles osztrák körökben nem osztják a főhercegnek az ausztriai monarchia helyreállítására vonatkozó nézetét.

Berlin az európai visszhangról

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: A német sajtó foglalkozik a moszkvai közlemény európai visszhangjával. Európa — írja a *Berliner Börsenzeitung* — levonja a tanácsot az angol-bolszevista elméleti oktatásból. A moszkvai egyezmény készítői azt hitték, hogy eszközt kovácsoltak, melyet faltörő kosként furhatnak bele az ifjú népek sorfalába és azzal felboríthatják ezeket a népeket. Azt is gondolták, hogy a semlegesek most majd lobogó zászlókkal térnek át az ő táborukba. Ennek azonban éppen az ellenkezője történt. Németország és szövetségesei hálásan vették tudomásul a moszkvai közleményt, mint felháborítóan bizonyítékot annak, hogy Európát csak a

végző győzelemig folytatott elkeseredett küzdelemmel lehet megmenteni a bolszevizmustól. A semleges államokban pedig nem szűnt meg az ag-

Fontos politikai változások kerültek szóba Eden és Menemendzsoglu között

Beruból jelentik: (MTI.) A Német TI jelenti: Mint az *Exchange* jelenti: Ankarából, ottani hír szerint Eden és Menemendzsoglu kairói találkozása nem jelenti kizárólag angol-török tanácskozást. A megbeszéléseken az Egyesült Államokat Steinhardt nagykövet képviseli.

Marsinából jelentik: (MTI.) Az *Interinf* jelenti: A bagdadi rádió arab nyelvű híradása szerint Eden és Menemendzsoglu török külügyminiszter kairói megbeszélésén bizonyos igen fontos politikai változások kerültek szóba. Az arab rádió idézi a *Daily Mail* cikkét,

gondalom a kisebb népek sorsa miatt arra az esetre, ha a tengelyellenes szövetség aratna győzelmet, sőt ez az aggodalom még csak növekedett.

amely szerint „igen nagyfontosságú változások történnek majd Törökországban”. A Törökországban bekövetkező új helyzet hatással lesz majd a Balkánra is. Lehetséges, hogy a török külügyminiszter kairói utazásának fontos eredmények lesznek a következőkben, fejezi be cikkét a *lep* — a bagdadi rádió jelentése szerint.

Istanbulból jelentik: (MTI.) A Német TI jelenti: Mint a *La Turquie* jelenti, Kairóban előreláthatóan megbeszélésre kerül sor Hull amerikai külügyminiszter és Menemendzsoglu török külügyminiszter között.

De Gaulle Franciaország nemzetközi helyzetéről

Zürich. (MTI.) Az *United Press* jelenti Algiréből: De Gaulle tábornok a francia tanácsadó bizottság megnyitóján azt követelte, hogy Franciaország a mostani háborúból eredő valamennyi világkérdéshez ugyanolyan joggal szólhasson hozzá, mint a szövetségesek táborába tartozó, bármelyik más nagyhatalom. Igazégtalanság lenne,

ha a szövetségesek nem ismernék el Franciaországnak e jogát. A francia felszabadító bizottság igényt tart arra, mondotta, hogy a nagyhatalmakkal együtt közreműködjenek azoknak a kérdéseknek megoldásában, amelyek Franciaország helyreállításával és a világ jövőjének rendezésével összefüggenek. Franciaországnak újra el kell foglalnia nemzetközi hatalmi szerepét.

Fontos tudnivalók a vasár- és ünnepnapi autó és motorkerékpár forgalomról

A kereskedelem és közlekedésügyi miniszter a hivatalos lap október 31-iki vasárnapi számában megjelent rendelettel szabályozta a személygépkocsik és a személyszállító motorkerékpárok ünnepi és vasárnapi forgalmát. A rendelet értelmében hétköznap 23 óra 30 perctől reggel öt óráig, továbbá vasárnap vagy ünnepnap előtt és a Gergely naptár szerinti ünnepnapokat és a nemzeti ünnepnapokat megelőző hétköznapokon délután 16 óráig, a vasárnapot és az ünnepnapot követő hétköznap reggel öt óráig tartó tilalmi időben csak olyan személygépkocsi és személyszállító motorkerékpár használható, amelyet a rendőrhatalóság piros „Ü” különleges megkülönböztetéssel látott el. Ezt a jelzést a rendelet értelmében az igényjogosult személygépkocsi, illetve motorkerékpár tulajdonosok, a gépkocsijaik telephelye szerint az illetékes rendőrkapitányságtól (Budapesten a főkapitányságtól) beszerezhető bejelentés kitöltése és az iratok csatolása alapján közvetlenül igényelhetik. Az igényjogosultak között fel vannak sorolva az állami és közlekedési hatóságok, hivatalos intézmények, intézetek és üzemek, a mentőegyesületek és társadalombiztosító intézetek, az orvosi szolgálat ellátására, valamint a betegszállítás céljára használt személygépjárművek, a tüzoltótestületek személygépkocsijai és motorkerékpárjai, továbbá az országgyűlési képviselők, főispánok, alispánok, polgármesterek, járási főszolgabírák, orvosok, állatorvosok, a Magyar Telefontitkárság és Rádió Rt., valamint más testületek tulajdonában levő hétköcsik és

motorkerékpárok járművei a telephelyükön levő fuvarozó személygépkocsijáratok gépjárművei. Ezek a különleges megkülönböztető jelzést a gépjármű telephelye szerint az illetékes rendőrhatalóságtól közvetlenül kérhetik. Az igénylésben közelebbi tájékoztatást az illetékes rendőrkapitányságok adnak. A rendelet november 20-án lép életbe, addig mindenkinek, aki a felsorolt osztályokba tartozik és ennek alapján személygépkocsiját vagy motorkerékpárját rendeltetésszerűen a tilalmi idő alatt is használhatja, az illetékes rendőrkapitányságtól kell megkapnia a különleges megkülönböztető „Ü” betű jelzést.

Nagyszabású tervet dolgoztak ki a püspöki palota környékének rendezésére

Nagyvárad, nov. 4. Kedden délután helyszíni szemle volt a Schlauch-téren a püspöki palota újrendezése céljából. A szemlén résztvettek a város részéről a főispán, a polgármester, a mérnöki hivatal vezetője és a városi kertészeti tanácsos, a kultuszminisztérium részéről Terbocz Imre államtitkár, a káptalan képviselőjében pedig Schriffert Béla püspöki helynök és Hessz Gusztáv erdőtanácsos. Főbb vonásokban megállapították a palota környékének újalakítására vonatkozó

Bálnavadászat rádióval

A rádió alkalmazásának legújabb területe a bálnavadászat. Ez a módszer valóságos forradalmi újítást hozott a bálnavadászatban. Érdekessége, hogy a megszövegezett bálna magja jelzi, hogy a tengernék mely részén uszik s így a bálnavadász-hajó idővesztés nélkül megkeresheti és a fedélzetére veheti. A bálnavadászok a robbanópatronos szigonnal egyidejűleg kis Telefunken-rádióadó pálcát is dőfnek az állat testébe. Ha úgy látják, hogy eltalálták a bálnát, otthagyják és új zsákmány után néznek. A bálna testébe furódott rádióadó-pálcá állandóan jelzést ad: a bálnavadász-hajó vevőkészülékével figyeli az adást és a bálna-rádió híradása alapján egymásután veszi fel fedélzetére az elejtett zsákmányt.

Szép sikerrel folyt le a nagyváradai huszárezred falkavadászata és vadászversenye

Nagyvárad, nov. 4. A tegnapi nap folyamán tartotta a nagyváradai Nádasdy huszárezred a helyőrség tisztikarának és a város úrvadásainak részvételével szokásos *Hubertus* falkavadászatait és vadászversenyt.

A mindvégig izgalmas és akadályokban bővelkedő vadászlovaglás a Püspök-fürdőből kiindulva 20 kilométeres távon folyt le és a fegyvívész helyi kifutónál ért véget. A Tisza István Lovasegyesület *Bónis* Istvánné, *Markovits* Manó ny. főispán, *Ecsedy Csapó* Ferenc dr. és *Ecsedy Csapó* Zoltán képviselték a vadászlovagláson, a tüzérségi hadapródiakola részéről *Szaplonczay* szászados vett részt a versenyen. A fegyvívész helyi kifutónál megjelent a megye és a város színejeva *Csiffra* Kálmán és *Hlatky* Endre főispánokkal, *Nadányi* János alispánnal, *Erdélyi Géza* főigazgatóval az élen. Ott voltak *Salkovszky* herceg és gróf *Zichy*, a lovastestőrség főhadnagya.

A vadászversenyt *Simonyi* főhadnagy nyerte. A verseny után vitéz *Baintner* László huszárezredes meleg szavakkal méltatta dr. *Markovics* Manó ny. főispánnak és lovassport és a lovasszellem ápolása és fejlesztése körüli érdemeit és a huszárezred hálaja jeléül értékes emléktárggyal ajándékozta meg.

A kitünően sikerült falkavadászat és vadászverseny megrendezése vitéz *Baintner* László ezredes érdeme.

Hirdessen a Magyar Lapokban

Hozzászólás egy kiállítás tanulságai című cikkhez

Kedves Arnhold Barátom! Cikket olvastam és annak tartalmával nagyrészt egyetérték. Vártam a mai napig, hogy a váradi illetékes művészek cikkedhez hozzá szólnak, azonban ők a kilátástalanság letargiájában élve már nem is tartják fontosnak és szükségesnek, hogy erről a nyilvánosság előtt beszéljenek.

Amint irtad, három éve vagy Váradon és nem láttál még egy reprezentatív képzőművészeti megmozdulást. Én közel harminc éve taposom a „peceparti Páris“ köveit és ezen idő alatt a műterem és kiállítási helyiségek problémája az érdekelték között állandó beszéd tárgy volt. *Kiállításokat rendeztek az itt élő és idegen művészek a Pannónia-étterem üres helyiségeiben, a vármegyeházán, a Széchenyi-téri kioszkban, az Újságíró-otthonban és végül leggyakrabban Rákóczi-úti üres üzlethelyiségekben.* Ezek az utóbbiak voltak mindig a legsiralmasabbak, nem minőségre, hanem a képzőművészeti helyzetének lealacsonyodása szempontjából. *Emlékszel, a közelmúltban Balogh István, Maczalik Alfréd, Tibor Ernő rendezett együttes kiállítást a jelenlegi Ilyés cukrászda helyén?* A helyiség azonban csak a negyede volt a mostaninak. A falak siralmas állapotban nyöszörögtek, a világítás nappal pocsék, este villanyfénynél még rosszabb volt. És ebben a rossz világítású, üzletre emlékeztető környezetben voltak kiállítva a képek. A kirakatban pedig egy nagy fehér csomagolópapíron a kiállítás hirdető szövege, mint a szomszédos fűszeres üzletben. „Friss tojás érkezett“ — állott. Nappal e kiállítás „Hamupipőke ezerepe“ nem volt feltűnő, mint ahogy cikkedben is irtad, nem láttál még itt nálunk művészeti megmozdulást, pedig ez is az volt. Azonban látad volna este, amikor a kiállító művészek felgyújtották a „greizlerei“ egyetlen nagy villanyegőjét és fény áradt széjjel a jobb környezetre érdemesült képekre és művészekre. *Ugy képzem, minden kultúrember érezhette e látvány alkalmával, hogy a világítási effektusok nem szépitették itt meg a környezetet, mint a színház rivaldáinak fénye, hanem ellenkezőleg megmutatta durván a váradi képzőművészeti helyzetének siralmas szegénységét és azt az ellentétet, amit a mozgalmas Rákóczi-utalmi emberével és az üresen kongó kiállítási helyiség mutatott.* Ezt még fokozták a kiállító művészek kirakatra vetődött árnyképei, amelyek oly eötéten, vadul, de egyúttal megvetően tekintettek a „Holnaposok“ városának közönségére. A képek árai nem voltak magasak, nem mozgattak légius térben, mindezek ellenére képeiket, egy-kettő kivételével nem tudták eladni.

Valami baj van a képzőművészetek körül, de nemcsak nálunk, hanem másutt is. Mindenütt segíteni kell a képzőművészetet. Segíteni pedig csak ott kell, ahol bajok vannak. És most elérkezünk a tulajdonképpeni okokhoz, amit egyikünk sem akar és nem mer kimondani és ez a képzőművészet agonizálása végig az egész vonalon. Időzhetsz még most ellenvetésül a régi frázist: „Háboruban hallgatnak a muzsák“ és nem csókolják homlokukon az alkotóművészeket. De

erre nekik nincs is szükségük, mert e nélkül is tudnak alkotni, csak eladni nem. Ha csak nem muzsák által kínálnák képeiket megvételre. Ötletnek nem rossz, de honnan szerezzenek muzsákat ehhez a művelethez. Ha ezt meg tudnád mondani, a művészeknek nem lenne több problémájuk, krajcáros gondjuk.

A bajnak a másik oka, hogy a közönség nem érdeklődik a képzőművészet iránt és ezért — szabad művészeink — szabadon nélkülözhetnek. *A képzőművészet elvesztette kulturális vezető szerepét a közönséggel szemben és helyét egyéb érdeklődési területek foglalták el.* Ezt akarva, nem akarva tudomásul kell venni és bele kell törődni. Egy labdarugó mérkőzés, bika- és kakasviadal az emberek tizezreit vonzza az arénába, de egy kiállítás nem érdekli az embereket. Kérdezd meg tanítványaid közül hármelyiket, hogy ki a Fradi jobbszélsője, vagy a Kiskunbagoói csapat kapusa. *Azt fogod tapasztalni, hogy az összes futball primadonnák neveit kapásból elmondják, de saját művészeink neveit nem tudják.* Ha képzőművészeti tárgyról beszélnél ismerőseid körében, megdöbbenő tájékozatlanságot tapasztalnál. Velem megtörtént többek között az, hogy egy doktorátussal bíró úr azt kérdezte: „Ugyan kedves kolléga úr, mi különbség van az olyan kép között, amelyet festőművész, vagy fényképnyagytól készített? Azt válaszoltam, hogy semmi, mint ahogy nincs különbség Petőfi Sándor és Hazai Verai János versei között.

Egy kísérlet talán még segítene a képzőművészet anyagi és erkölcsi fellendülésének, ha a festők és szobrászok művészetüket sportszerűen ünneplik. A magam részéről a következőket javaslom: Valamelyik sportpályán megjelenjenek a festők, ott két csapatot alakítanak. A kezdést jelző sípjel elhangzása után 200 yardnyi távolságig való futás közben meg kellene festeniük, mondjuk például, Emese álmát. En az hiszem, hogy a sporttérre akkor ezrek tolongának, a drukerek drukkolnának, művészek neveit kiáltanák, a nyakhozszal győztes a versenyképet a legtöbbször igérőnek óriási árban hip, hip, hurra kiállítások között ünnepélyesen átadnák. A művészeket megismernék, anyagi és erkölcsi jólétük pedig hátrózzottan emelkedne.

De beszéljünk komolyan. Én azt hiszem, hogy a kialakulóban lévő új korszellem és az elkövetkező szebb jövő remélhetőleg meg fogja majd adni ismét a képzőművészeteknek kulturális téren azt a szerepét, amely megilleti és el fogja hozni azt az időt, amikor a művészet nemcsak néhány embernek szóló egoista fényűzés lesz, hanem a tanyai tanító, az ipari munkás, a tisztviselő is olyan ellenszolgálatot fog kapni munkájáért, hogy az életszükségleteinek kielégítése után marad még neki anyai pénze, hogy képet, könyvet vehessen.

Addig is, amíg ez az utópiának tetsző világ megszületik, tisztelettel kérd meg barátom, a város megértő határain belül Váradon állandó kiállítási helyiséget. *Kérd meg Várad közönségét és intézményeit, hogy a művészeti kiállításokat látogassák,*

mert egy ország kultúrájának fokmérőjét nemcsak az elhasznált szappanmennyiség mutatja. A közönség tehetősebb rétegeinek pedig, hogy képeket, szobrokat vásároljon, mert erre vagyoni helyzetük is kötelezi őket. A váradi művészeknek mond meg, hogy lépjenek ki fúlsultságuk tepsedő állapotából. Fogjanak össze és támasszák újra életre a tetszalott nagyváradi szepmüvészeti egyesületüket, adjanak benne helyet a fiataloknak is, hogy ezeknek dinamikus ereje, új lüktető életet vigyen az előregedett vénákba. Az egyesület rendezzen propaganda kiállításokat.

Addig amíg a kiállítási helyiség kérdése megoldódik mindegy, hogy hol. A pincékben, vagy a padlásokon, üzlethelyiségekben, de ismeretterjesztő előadásokkal párosulva, mert a közönség művészi analfabetizmusát másképpen nem fogják megszüntetni. Ezen előadások ne történjenek művészi tolvajnyelven, hanem mindenképp által könnyen érthető csevegés formájában. *Tamítsák majd meg a közönséget arra, hogy a művészi élet nem kézügyesség, hanem az agynak, a szívnek és a léleknek harmónikus együttes működésének eredménye.*

Abban a reményben, hogy eszerény hozzászólásommal a nagyváradi képzőművészetnek hasznára lehettem, szívélyesen üdvözöl barátod

Mottl Román Pál.

Dr Baráth Béla kanonok a Katolikus Akció világnézeti kurzusának első előadója

Mint értesülünk, a Katolikus Akció nagyváradi szervezete az idén is világnézeti előadásorozatot tart. Dr. Schriffert Béla apostoli kormányzói helynök a következő szövegű meghívót küldte szét a pénteken, holnap megkezdődő előadásorozattal kapcsolatban:

„A Katolikus Akció nagyváradi szervezete kulturális szakosztályának rendezésében a folyó évben is megrendezi a múlt évben nagy eredményt elért világnézeti előadásorozatot.

A Katolikus Akció Országos Elnöksége kitzte s a magyar püspöki kar jóváhagyta a magyar katolikus akció 1943—44. évi munkatervét, mely a Család, Haza és Egyház szemszögéből vizsgálja a mai magyar élet korszerű problémáit. Ennek jegyében hangzanak el majd szellemi vezérferfiaink előadásai, melyek az embert részben mint egyedet, részben mint társalényt mutatják be.

A világnézeti előadások folyó évi no-

vember hó 5-től december 3-ig terjedő öt hét minden pénteken pontosan 6 órakor kezdődnek a nagyváradi premontreai gimnázium dísztermében. (Hitler Adolf utca 16.)

A világnézeti előadásorozatra néposunk keresztény társadalmát tisztelettel van szerezésün meghívni.

Az első előadás tehát holnap, pénteken délután kezdődik, programja a következő:

1. Az előadásorozatot megnyitja dr. Schriffert Béla apostoli kormányzói helynök.
 2. Mécs László: „Vad- és vadőbösség“. Költemény. Szavaltja: Balázs Flóra.
 3. „Ahogy Isten a munkát akarja.“ Előadja: dr. Baráth Béla kanonok, pápai kamarás, kolozsvári plébános.
 4. Szalay: Elégia. Fonóhan. Szöveke. Zongorán előadja a szerző.
- Az előadás iránt, melynek látogatásáért egyébként díjtalan, városunk társadalmában nagy az érdeklődés.

Öt nagyváradi munkakerülőt internált a rendőrség

Kitiltották a város területéről a Hász-család újabb két tagját

Nagyváradi, november 4. A nagyváradi rendőrkapitányság az elmúlt napokban több váradi lakos ellen hozott kényszerinternálási határozatot. Ezek közül kiemelkedik az a három internálás, melyet a mezőgazdasági munkavédelem biztosítása érdekében hoztak Mákosi Imre 52 éves, Tóth Imre 17 éves és Szakács László 18 éves napezámosek ügyében. Nevezettek a nyár folyamán a mezőhegyesi állami ménésbirtokon vállalták és teljesítették szolgálatot, ahonnan engedély nélkül eltávoztak, illetve megezőktek s ezzel a ténykedésükkel a munkafegyelmet megsértették.

A három mezőgazdasági munkás; a rendőrség őrizete alá helyezték és a munkatáborba kísérték, ahol továbbra is teljesíteni fogják munkakötelezettségüket.

Több dologkerülő a közrendre agga-

lyos egyéni is internált a rendőrség. Ezek között volt Lakatos Péter 19 éves cigány és a városeszte ismert alkoholisták munkakerülő artista Halász Sándor is. Mindkettőt olyan táborban helyezték el, ahol a dolgozó életűi való viszonyukat meggyógyítják.

Zaharin és tiszke csempészés miatt a város területéről meghatározatlan időre kitiltotta a rendőrség Hász Ábrahám zsidótemplom szolgát és leányát Hász Arankát. A Hász családnak nem volt elég figyelmzettő Hász Pinkáz hitközségi alkalmazott múlt évben történt internálása, ennek ellenére tovább folytatták kockázatos foglalkozásukat. Mindkét kitiltottat jogerős ítélet után átkísérték új helyükre, ahol rendőri felügyele alá helyezik.

A házbérbevallási ívek kiosztásának sorrendje

November hó 5-én:

I. kerület: Horthy Miklós, Hitler Adolf, Iványi és Irinyi utcák.

II. kerület: Körösi Csoma Sándor, Lengyel, Levente, London, Lovassy László, Madrid, Marconi, Mária, Maros, Meszes püspök, Michelangelo, Mikszáth, Milánó, Mindszent, Munkás utcák.

III. kerület: Háromrözsza, Heltay, Izabella, Jakab Mihály, Kálvária, Kereszt utcák.

IV. kerület: Hegyessy Miklós, Honterus, Ilosvay, báró Jásika, Juhász Gy., Kadarka, Kigyó, Kikelet, Koch Róbert, báró Korányi, Koszorú utcák.

V. kerület: Honvéd, Huba vezér, Igloi, Ipoly, Isaszegi, Isonzó, Pannoniás, Jávorka Adám, József nádor, Jurisich Miklós, Katona József utcák.

VI. kerület: Huszár, Jókai Mór, Kaszárnya tér, Kaszárnya utca, Kálvin, Károlyi Gáspár, Lorántffy Zsuzsanna utcák.

VII. kerület: Kapucinus, Kecskeméti, Kemény, Kossuth, Láhner, Lázár, Liliom utcák.

VIII. kerület: Görgey Artur, Gyóni Géza, Gyulaj P. Hoványi Géza, Jázmin, Kacsóh Pongrác, Klapka György, Komáromi, Kuruc, Liszt Ferenc utcák.

IX. kerület: Lövölde, Lugos, Malom, Margit, Máramaros és Mátyás király utcák.

November 6-án:

I. kerület: Keskeny, Kiss, Könyves Kálmán, Lajos és Lukács György utcák.

II. kerület: Nadányi, Nagy Lajos király, Olasz, Pascal, Pataky Tibor, Pázmány Péter, Perényi P., Peterdi, Podmaniczky, Polgár, Pray György, Rádl Ödön, Rátkay J., Rét utcák.

III. kerület: Kiseőtetág, Koppány, Lakatos, Nagy Sándor, Muskáti utcák.

IV. kerület: Kun, Kuncz A., Méhes, Melyárok, Mogyoró, Nagyitce, Napsugár, Ördögös, Örnagy, Ösvény, Pályi, Pengő, Petőfi utcák.

V. kerület: Keszthelyi Zoltán, Klebelsberg Kunó Konti püspök, Kosztolányi Dezső, Kriza, Kund vezér, Kuthy L., Lehel, Madár utcák.

VI. kerület: Lovas, Luther Márton, Magyar, Pável püspök utcák.

VII. kerület: Mezey, Moskovits, Muszolini, Rulikovszky utcák.

VIII. kerület: Mányoki A., Matróna, Méliusz, Mérnök, Nádasdy Nagyatádi, Nagyurogdi utcák.

IX. kerület: Mező, Mohácsi, Nagyenyedi, Nimród, Nyitra, Pusztaszeri, Rozgonyi, Radnai P., Révaj M. (Rómer), Károly Irén, Rigómező, Sánc, Szello és Sorompó utcák.

November hó 8-án:

I. kerület: Munkácsi, Mészáros, Nogál, Pósa Lajos, Palak, Polgár és Rákóczi utcák.

II. kerület: Retek, Rogerius, K., Sajo, Stark Gyula, Strobl Alajos, Szabolcska Mihály, Széchenyi püspök, Szent Antal, Szent Anna, Szent József, Szent Vince utcák.

III. kerület: Alsó Nagysőtetág, Felső Nagysőtetág, Nemes, Ostrom, Pál, Péter, Pappváry Elemérné utcák.

IV. kerület: Pipa, Pütiöny, Rácz N., Réj K., Riezkó, Roze, Röntgen, Saros, Sátor, Sip, Sövény, Százados, Szedő, Széna, Semmelweis, Szent Gellért, Szép Ilonka utcák.

V. kerület: gróf Majláth Gusztáv, Mester, Miklós, Moosar, Nap, Nefelejcs

Nyár, Ond, Pekár Gyula, Reviczky Gy., Roham utcák.

VI. kerület: Pece, Petneházy D., Prohászka Ottokár, Rövid, Szabadság utcák.

VII. kerület: Szent László, Szeptember 6 utcák.

VIII. kerület: Oláhapáti, Orgona, Pacsirta, Paganini, Petrubán, Pillangó, Rákosi Jenő utcák.

IX. kerület: Szeben, Szent István, Szent Jeromos, Smetka György, Szőlős, Tamás, Tábornok, Temesvári és Templom utcák.

November hó 9-én:

I. kerület: Schlauch tér, Sal Ferenc, Szamosie E., Szalárdi, Szaniszló és Szilágyi Dezső utcák.

II. kerület: Szilágy J., Szőlő-telep, Sztáray Mihály, Szunyogh P., Tersztánszky, Téglavető Thaly K., Tomory, Török Ignác, Tömös utcák.

III. kerület: Rimanóczy, Ritoók Zs., Schubert, Seregély, dr Székely utcák és Széchenyi tér.

IV. kerület: Szerencse, Szilvás, Szokolay, Szűret, Tavasz, Tohorzó, Torockó, Tölgyfa, Ujperces, Uzsoki, Úteg, Vadvirág, Verdi utcák.

V. kerület: Sipos Ö., Sándorffy, Solyom, Székelyhadosztály, Taksony F., Tass vezér, Tárkányi emlék, Thököly, Tilinkó utcák.

Jelentések az európai kenyérfrontról

Az idei gabonatermés minden országot mentesít a legelemibb gondoktól

Az ország minden részéből bejutottak már a jelentések nemcsak az aratás eredményéről, hanem a főkalászosok beszállításáról is: a kenyérellátás egy esztendőjének nyersmértékéhez együtt vannak tehát a legfontosabb adatok. A legilletékesebb forrásból tudjuk, hogy az eredmény megfelel a várakozásnak.

A felajánlott és beszállított búza minősége, egybehangzó jelentések szerint, elsőrendű. Fajsúlyja nemcsak a Bácskában és Tiszavidéken, hanem a Dunántúlon és a Kis-Alföldön is igen sok helyen eléri, sőt meghaladja a 80-82 kilót és minőségi kifogás országos viszonylatban is alig fordult elő. De még talán ennél is fontosabb, a tervezési és zavartalan kenyérellátás szempontjából döntő körülmény az, hogy a búza pontrendszer életbeléptetésének első esztendőjében már az aratást követő négy-hat héten olyan tételekben ajánlották fel a gazdák a kenyérmagkészleteket, amelyekre az elmúlt négy esztendő alatt egyszer sem volt példa.

A búzapontrendszernek és az árszabályozásnak köszönhető, hogy a gazdák sok helyütt a kötelező mennyiségen felül is ajánlották fel búzákat, hogy biztosítsák maguknak a többlétszállításért járó külön térítést. A zavartalan beszállítást a malmok szükségletét teljes mértékben biztosította a többi, egyebek között a várakozáson felüli finanszírozási és tárolási problémák megoldását szintén sikerült biztosítani.

Meglehetősen bonyolult kérdéseket kellett gyorsan és jól megoldani. Számolni kellett a háborús viszonyok következtében megnövekedett szállítási és tárolási nehézségekkel a rövid hetekre összehúzóuló hitelügyekkel, a gabo-

VI. kerület: Szacsavay és Timár utcák
VII. kerület: Szigetvár, Szmazsenka, Szondy, Torna, Várady Zsigmond utcák.

VIII. kerület: Ribbentrop, Rimler Károly, Szalkai, Szász Károly, Szent Margit tér, Szinyei Mersé, Terézia utcák.

IX. kerület: Téglagyár, Tordai ut, Trencsén, Tükör, Vaskói, Vasut, Váttö, Velencepart, Veres Balázs, Vérmező, Világos, Vilmos és Vízi utcák.

November hó 10-én:

I. kerület: Szigligeti, Szent Péter, Tichy nyomda és Wesselényi utcák.

II. kerület: Tüzes G., Vitéz Janos, Volga, Wekerle Sándor, Winkler püspök utcák.

III. kerület: Sztaroveszky, Sztupa-sikátor, Tárnok, Tisza Kálmán-tér, Városilget, Verbőczy, Virág utcák.

IV. kerület: Vörösmarty Mihály utca

V. kerület: gróf Tisza István, Töhötöm, Tulipán, Tüzharcosok tere, Vadász, Vajdahunyad, Varju, Virág, Wagner Richard, Zagonyi Dezső, Zrinyi Miklós utcák.

VI. kerület: Teleky és Vitéz utcák.

VIII. kerület: Tessedik S., Tinodi L., Tolsztoj Leó, Tompa Mihály, Torda, dr Tóth M., Valkói J., Zala vezér, gróf Zichy Mihály utcák.

IX. kerület: Zápor, Zászlós és Zátony utcák.

Nagyvárad, 1943. október hó 30.

Vitéz Morvay Arpád s. k. adóhiv. főnök.

termésüket az állami monopólium lebonyolításával megbízott három vállalatnak adták át. A cséplési eredmények kedvezőek, különösen búzában, melynek hozama hivatalos jelentés szerint csaknem ötven százalékkal nagyobb a tavalyinál. Szerbiában szintén meghaladja a termés még a normális évek átlagát is. Romániában a földművelésügyi miniszter kijelentése szerint mintegy 30 millió métermázsás termést várnak, amiből 8 millió métermázsas kivitelre kerülhet, ezenfelül számottevő mennyiség tartálékolásra is gondolnak. Törökországban a terméseredmények oly kedvezőek, hogy a kormány a kenyéradag felemelését tervezi anélkül, hogy szükség lenne a tavalyi ausztriai búzaimport megismétlésére.

A távolabbi országok gabonellátását a következő adatok jellemzik: Franciaországban a kormány elrendelte a kenyérfejadag felemelését. Belgiumban a korai beszállítás érdekében feladat adtak a gazdáknak és a beszállítás eredménye máris meghaladja a tavalyit. Finnországban a termés átlag közepes, de remélik, hogy az új hatósági intézkedések következtében a belföldi termés a szükségletnek valamivel nagyobb részét fedezi, mint tavaly.

Turáni Vadászok emlékezete október 31-ről

A Turáni Vadászok nemzetvédelmi szervezetének igazgatósági ülésén a következő megemlékezés történt:

Gyászos emlékeztető és szőgyenteljes nap huszonötödik évfordulójához érkezünk.

1918 október 31. számunkra az emlékezés és emlékeztetés kötelességét írja elő.

Emlékezzünk arra a napra, amelyen öszirózsás jelképpel ezent nemzeti színűnk alárcában a forradalom gyászmagyarái halálos veszedelembé sodorták a nemzetet. És emlékeztetünk arra, hogy 25 év elmúltával, 1943 őszén ortállaló hittel és erővel töltöttük meg a jelzőt: Soha többé forradalmat!

A Turáni Vadászok emlékeznek október 31-re. Negyedévszázados már a történelmi tanítás. Soha többé nem engedjük meg, hogy tetszetős, csalóka, megtevesztő aláarcokat viselő irányzatok, bármilyen oldalról jönnek is, meghontsák a magyar nemzet ellenálló erejét, megfertőzzék a magyar népet és romlásba taszítsák az országot.

Forradalom hirdetőse, bármely színezettel is, csak üttörő munka a legfőbb nemzetpusztító veszedelem számára.

A Turáni Vadászok éberen teljesítik kötelességüket a belső arcvonalon is és 1943 október 31-e őrhelyén találja nemzetvédelmi szervezetünk valamennyi tagját.

LÉGOLTALMI KÖZLEMÉNYEK.

Ismételten felhívjuk a ház légo. őrségparancsnokok és helyettesek figyelmét arra, hogy irodánkban kapható a légo. kiképzéshez szükséges „Egységes tamenet” c. könyvecske, melyet ingyen bocsátunk minden parancsnok és helyettes rendelkezésére. A könyvecske a kiképzés anyagát és menetét ismerteti, gyakorlati példákat sorol fel, vagyis teljesen megkönnyíti a parancsnok és helyettesek feladatát. Saját érdekében jöjjen minden parancsnok és helyettes ezekért a könyvekért. *Légoltalmi Liga Nagyvárad Csoportja.*

Kávéházakban és vendéglőkben kéri Magyar Lapok-ot

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DÖZSA-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETESI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekkszámlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

KOVÁCS KANDID TÁVOZIK NAGYVÁRADRÓL. Három hete városunkba érkezett Kovács Kandid premontrai kanonok, hogy a beteg Szilágyi Dózsa per-jelt helyettesítse. Nagy megnyugvást okozott, hogy Szilágyi Dózsa munkakörének ellátására hasonló buzgalmu ember került. Most, amikor Nagyvárad táradalma örül Szilágyi Dózsa szeren-esésé gyógyulásán és annak, hogy újból egészségesen munkába állhat, szomoruan veszi tudomásul, hogy eltávozik Nagyváradról Kovács Kandid, aki rendi előjárósága Kassára helyezte a rendi filozófusok előjárójának és a premontrai templomban a lelkipáztörkódás vezetőjének.

DR. KAZÓ KÁROLY AZ ELSŐFOKU IPARHATÓSÁG ÚJ VEZETŐJE. Nagyvárad, nov. 4. A Miskolca áthe-lyezett dr. Varga László tanácsnok ügy-körét, az elsőfoku iparhatóság vezető-ét dr. Kazó Karoly elsőosztályu al-jegyző vette át, aki ma első ízben tett jelentést a polgármesternek az ügyosz-tálynál előfordult nagyobb jelentőségű ügyekről.

A NÉMET LEKTORATUS tudomá-nyos és művészi előadássorozatára a beiratási díj egy félévre 5 pengő. Aki beiratkozik nem fizet beléptidiját a Lektorátus nagytermében rendezendő előadásoknál.

FELTÜNŐEN ENYHE IDŐJÁRÁS SVÉDORSZÁGBAN. Stockholmból je-mentik (MTI): Svédországban 34 év óta nem volt olyan enyhe az időjárás, mint az idén.

Ha helei el vannak dugulva és gyom-ra rossz, úgy folyamodjék lehetőleg azonnal a természetes „Ferenc József” keserűvízhez, mert ez már csekély, alig egy pohárnyi mennyiségben is gyorsan, biztosan és mindig kellemesen tisztítja ki az emésztés útjait, s jó ét-vágyat és friss közérzetet teremt. Kér-dezze meg orvosát!

Este 8 órától reggel 8 óráig zarva vannak a kapuk Bukarestben, Bukar-estből jelentik (MTI) A rendőrfőkapit-ányosság elrendelte, hogy azokban a bérházakban, ahol háromnál több lakás van, a háztulajdonos kapust alkalmaz-zon, a lakókról jegyzéket készítsen és a jegyeket a ház bejáratánál függesz-é ki. A kaput este nyolc órákor kell bezárni és reggel nyolcig úgy tartani. A kapus köteles igazoltatni azokat, akik nyolc óra után jönnek vagy tá-voznak.

„KUBÁNI PAJZS” KITÜNTETÉST ALAPÍTOTT HITLER. Berlinből jelen-tik (MTI): A Führer a kubáni hídfőért folytatott hősi harcok emlékére a „kubáni pajzs” nevű kitüntetést ala-pította.

BUTOROKBÓL ma is nagy választék **ARTA** butorüzlet, Pannonia épület, Bethlen István utca 2.

AZ ÚJ RENDŐRFŐNÖK TISZTELGO LÁTOGATÁSA A POLGÁRMESTER-NÉL, Nagyvárad, nov. 4. Kovács Nagy Pál rendőrfőtanácsos, a nagyvárad-i rendőrség új vezetője ma délelőtti tisz-telgő látogatást tett a polgármester-nél.

A Nagyvárad-i Kereskedelmi Csarnok nyitárusítási üzlettel rendelkező textil-kereskedői ezakosztálya folyó év no-venber hó 4-én este 7 órákor a Keres-ke-delmi Csarnok titkári hivatalában (Szent László-tér 4. sz. Sae palota) ezakosztályi ülést tart. Az ülésen a ke-reskedőket érintő fontos ellátási kér-dések kerülnek tárgyalás alá. A szak-oztályi ülésen dr. Máthé Béla, a Keres-ke-delmi és Iparkamara titkára és a körzeti textiltisztviselő vezetője időszerű textil kérdésekről tart előadást.

HIRDETMEY. Felhívom Nagyvárad thj. város területén lakó összes lótartó gazdákat, hogy 1943. évi november hó 6-án reggel 8 órára a lóvásártéren hi-bátlan 4 és 8 év közötti herélt és med-dő kancsa lovaikat, továbbá 2 és 3 1/2 év közötti csikókat vezessék elő. A lovak, valamint a csikók járlatait a gazdák vi-gyék magukkal. Nagyvárad, 1943. nov. 4. Klemens Rezeó, polgármester neve-zen.

Temetés

Fájdalommal értesít a Ruhá-zati Szakosztály tagjait, hogy Kovács Antal ügyvezető elnök felesége elhunyt. — Temetése 1943 november 5-én, pénteken délután 2 órákor lesz a Ruli-kovszky temetőből. Elnökség.

Nagyvárad-i Kereskedelmi Csarnok felhívása. A nagy munkatörődésök miatt késedelmesen kiadott pontozott lapok tulajdonosait, mint textil kiske-reskedőket felhívjuk, hogy a feldolgo-zó iparosság részére fenntartott 50 szá-zalékos áru kiosztását november hó 15-ig kötelesek kiadni. Egyben értesít-jük a textil kiskereskedőket, hogy ezen felhívásunknak mindenben tegyenek eleget, mert ellenkező esetben az áru ellátásból kirekesztjük. A körzeti textiltisztviselő vezetője dr. Máthé Béla.

A NÉMET LEKTORATUS tudomá-nyos és művészi előadássorozatára a beiratási díj egy félévre 5 pengő. Aki beiratkozik nem fizet beléptidiját a Lektorátus nagytermében rendezendő előadásoknál.

ABESSZINIA NEM KAPOTT HE-LYET A HÁBORUS BÜNÖSSÉGET KI-VIZSGÁLÓ BIZOTTSÁGBAN. Zürich-ből jelentik (MTI): A Neue Zürcher Zeitung londoni tudósítója írja: Law minisztertől megkérdezték, hogy miért nincs képviselve Abesszinia a háborus bűnösök kivizsgálására alakított bizott-ságban. Azt felelte, hogy az olasz-abesszin háború nem azonos a mosta-nival, Abessziniát azonban tájékoztat-ták a szóbanforgó bizottság megalakítá-sáról.

Pénzes József ácsmester, az ácsipari ezakosztály elnöke folyó évi november hó 3-án elhunyt. Felkérjük iparostár-sainkat, hogy a temetésen, mely folyó évi november hó 5-én délután fél 4 órákor lesz a Rulikovszky temető Steinberger kápolnájából, minél szá-mosabban jelenjenek meg. Elnökség.

A NÉMET LEKTORATUS tudomá-nyos és művészi előadássorozatára a beiratási díj egy félévre 5 pengő. Aki beiratkozik nem fizet beléptidiját a Lektorátus nagytermében rendezendő előadásoknál.

IDŐNKÉNT MEG KELL VIZSGÁLNI A LÉGOLTALMI HOMOKOT. A Ma-gyar Távírtati Iroda jelenti: Illetékes helyről közlik, hogy a légvédelmi cé-lokra tárolt oltóhomok idővel nedves-eget szív magába, úgyhogy nem lehet oltásra használni. Ezért időnként meg kell vizsgálni a homokot és ha nem vol-na száraz, szemszész és folyékony, úgy használhatóvá kell tenni.

Hármas halálos ítélet Nyiregyházán. Nyiregyházáról jelentik (MTI) A rög-tönítelő bíróság halálra ítélte Guray Józsefet, Palsák Józsefet és nejét. Utób-biakat felbujtásért. Guray meggyilkolta Orosz Antal 28 éves gazdalkodót, aki Palsákék veje volt. Orosz Antal fele-ségét tíz évi fegyházbüntetésre ítélt-ék.

A NAGYVÁRADIAK IRODALMI ESTJE SOPRONBAN. Nagyvárad, nov. 4. Sopronban november 12-én rendez-nek irodalmi estet a nagyváradiak, ame-lyen előadást tartanak a főispán, a pol-gármester, Tabéry Géza, Daróczy Kics Lajos és Papp Lajos. Másnap, 13-án a soproni zeneegyesület rendez hangver-senyt a nagyvárad-i vendégek tiszteleté-re. Ezt megelőzőleg az egyik soproni filmszínházban nagyvárad-i filmet fog-nak vetíteni. Sopronból visszatérve a főispán és a polgármester Budapesten közellátási ügyekben interviálnak.

Vizsgálatot indítottak Pest megye ve-zető tisztviselői ellen. Makorói jelentik: A pestmegyei alispáni hivatalban ta-nusítványok kiadásában észlelt szá-bálytalanságok kivizsgálása céljából a belügyminiszter a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot rendelt el Fára József, a vármegye főjegyzője, Ghéczy András főszolgabíró, Pálházy Endre másodosztályu főjegyző és vitéz Endre László, Pest vármegye alispánja ellen. A vizsgálatot Csütörtök Emil székesfe-hérvári nyugalmazott főispán végezte, a fegyelmi eljárás lefolytatására pedig a belügyminiszter Csanád-, Arad-, To-rontál K. e. e. vármegye fegyelmi vá-lasztmányát jelölte ki. A fegyelmi vá-lasztmány szerdán délelőtti ült össze Fehér Miklós főispán elnöklésével. A vizsgálati iratok ismertetésével teit el a szerdai nap. A tárgyalás, amelyet a következő napokon folytatnak, előre-láthatóan a hét végéig tart.

HELYSZINI SZEMLEKET VÉGEZ NAGYVÁRADON CSANÁDY RÁDIÓ-IGAZGATÓ. Csanády György rádió-igazgató a tegnapi megbeszélés értelmé-ben ma helyszíni szemléket végzett a fürdőekben, a hadapródiskolában, a re-formátus kulturpalotában, a székesegy-házban, a püspöki palotában és más he-lyeken, amelyek a nagyvárad-i rádiónap műsorán, mint helyszíni közvetítés szó-bajohetnek.

Mozik műsora:

APOLLÓ: Kerek Ferkó.
BELVÁROSI: Ragaszkodom a szere-lemhez.
CASINO: Szeretlek (Pillangó kisasz-szony)
KORONA: A nagymama.

Meghívó. Folyó évi november hó 7-én vasárnap délután 6 órákor az ipartes-tület nagytermében megtartandó Ipa-ros Közművelődési Főiskola előadására összes iparos testvéreinket, családtag-jaikat és ismerőseiket szeretettel meg-hívjuk. Elnökség.

PÁL HERCEGET NEM ADJÁK KI A JUGOSZLÁV KORMÁNYNAK. A MTI. jelenti Stockholmból: Az angol hírszolgálat szerint az alsóház ülésén Law államtitkár kijelentette, hogy Pál jugoszláv herceget nem adják ki a ju-goszláv kormányának.

A nagyvárad-i kir. törvényszék.
 P. 5523-1943. szám.

HIRDETMEY

A nagyvárad-i kir. törvényszék köz-hírré teszi, hogy Nyikom Sándorné Takács Margit nagyvárad-i lakos ré-széről az 1911. I. tc. 733. §-ának 5. pontja alapján előterjesztett kérelem folytán az állítólag eltűnt Nyikom Sán-dor volt nagyvárad-i lakos holtnak nyilvánítása iránt az eljárást a mai napon megindította és az eltűnt részé-re ügygondnokul dr. Bige Gyula ügy-véd nagyvárad-i lakost rendelte ki.

Az eltűnt az 1902. évben Gyapjuban született, szülei: Nyikom József és Kenéz Mária, házastársa: Takács Margit, legutolsó ismert foglalkozása: hen-tes és mészáros.

Felhívja a kir. törvényszék az eltűn-tet és mindazokat, akiknek az eltűnt életbenlétéről tudomásuk van, hogy a bíróságot vagy az ügygondnokot az eltűnt életbenlétéről értesítsék, egyzer-smind közöljék azokat az adatokat, amelyekből az eltűntnek életbenlété megállapítható, mert ellenkező esetben a bíróság az eltűntet a jelen hirdet-ménynek a Budapesti Közlönyben tör-tént beiktatását követő naptól számí-tott egy év letelte után bíróság holt-nak fogja nyilvánítani.

Nagyvárad, 1943. évi október hó 21. napján.

Dr. OLASZ S. B.,
 kir. teszéki t. elnök.

A kiadmány hitelűl: Lipsey sk.,
 s. hiv. tisztviselő. (P. H.)

Szolgálatos gyógyszerárak:

II. CSOPORT:

ARANYSAS gyógyszerár, Szt László tér 6. (M. Kain E.) 25-74.

FEHER KERESZT gyógyszerár, Rá-kóczi-u. 2. (Pakala Gy.) 14-46.

SZENT LÁSZLÓ gyógyszerár, Szent István-tér 1. (K. Hegedüs I.) 10-29.

MEGVÁLTÓ gyógyszerár, Gróf Te-leki Pál-u. 55. (Németh L.) 32-01.

A gyógyszerárak éjjeli szolgálata szombat reggeltől a következő szom-bat reggelig tart.

KORONA Filmszínház
 Csak 3 napig

A NAGYMAMA

Főszerepben: Szörényi Eva, Perényi László, Pethes Sándor

A nagyszerű vigjáté-
 kot filmre írta és ze-
 néjét szerzette:
FARKAS IMRE

Őszinte muzikailika

Kerek Ferkó

— Bemutató az Apolló-mozgóban —

A fővárosi bemutatóval egyidőben jelenik meg a váradi hangos vásznon Móricz Zsigmond azonos című kis regényéből készített *Kerek Ferkó*. Rendezte Mártonffy Emil, felesége Egry Mária a film női főszereplője.

Kerekházy Ferdinánd gróf (Csontos Gyula) ismétlődő szívrohamai után sürgősen hazahívja egyetlen gyermekét, Kerekházy Ferenc grófot, (Jávor Pált). A fiatal gróf együtt utazik az éppen bölcsész tudorává avatott Kotzrog Mary dr. kisasszonnyal (Egry Mária). A gróf bár heves vitában a nők egyenjogúsításáért harcoló tanárnőt sarokba szorítja, mégis véglegesen a tudós hölgy szívébe lopja magát.

Kerek Ferkó megküzd a maradiságban hírhedt városi tanács keményfejű kúnyvadászaival, csak az apját nem sikerül tervének megnyernie. Pedig erre az uraság döntő szavazata miatt elengedhetetlenül szüksége van.

Mária ekkor megteszi a magáét. Az utolsó pillanatban felkeresi az öreg grófot. Érvet sorakoztat fel előtte. Az érv azonban hidegen hagyja az apát. De, mert észreveszi, hogy Mária fiához erős érzelmi szálak fűzik, váratlanul felenged a szíve. Hiszen azért hívatta haza fiát, Kerek Ferkót, mert unokákat szeretne látni.

Minden akadály eltűnése után azonban új akadály robban Kerek Ferkó elébe. Munkatársa: Héjjas mérnök (v. Benkő Gyula) eljegyezni készül egyetlen szerelmét, Mária. Héjjas igazi rajongója a fiatal leánynál nem ritka hirtelenkedéssel névtelen levélben közli a mérnökkel, hogy Mária igazi szerelme nem ő, hanem a gróf. Ez a közbelépés és az öreg gróf leánynéző látogatása helyrebillent mindent. Kerek Ferkó és Kotzrog Mária dr. egymáséi lesznek.

A film elejétől végéig a színmagyar szíve témája és ennek lelkes alakításával már a bemutató koradéutáni első menetén telt házat megnyerte. Kétségtelen, hogy mozilátogatóink közül mindenki megnézi, sőt olyanok is, akik csak ritkán járnak mozgófényképszínházba. *Kerek Ferkó*ért betérnek a kellemesen fűtött nézőterű Apollóba.

Olasz Péter dr.

RÁDIÓ

PÉNTEK, NOVEMBER 5.

- 6.00 Úzen az otthon, A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 6.25 Ebresztő. Torna. Reggeli zene.
- 7.00 Hírek. Közlemények.
- 8.00 Hírek német, román, szlovák, ruszin és szerb nyelven.
- 10.00 Hírek.
- 11.10 Szórakoztató zene.
- 11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
- 11.15 Székely Mária zongorázik.
- 11.40 Ács László dr. orvos előadása.
- 12.00 Harangzó. Himnusz.
- 12.10 Weidinger Ede szalonzene-kara.
- 13.30 Honvédeink üzenek.
- 14.00 A rádiózenekar műsorából.
- 15.00 Országos Postászenekar.
- 15.30 Csányi Károly előadása.
- 16.20 Délutáni muzsika.
- 17.00 Magyar népmuzsika.
- 17.00 Magyar népmuzsika.
- 18.00 Budapesti honvéd őrzőszobalaj zenekara.
- 18.35 Életrajz 1908-ból négy képen.
- 21.10 Bornemisza Géza iparügyi miniszter megnyitja az Iparművészeti Társulat országos üveg- és fémkiallítását.
- 21.30 Auber: A portier néma nyelvi.
- 22.40 Operettársulatok.

SPORT

Vasárnap délután MAV—Törekvés barátságos találkozó lesz az Erzsébetligeti pályán

Vasárnap a magyar—svéd válogatott labdarugó mérkőzés miatt, elmaradnak az NB I. mérkőzések, városunkban ennek ellenére is egy igen izgalmasnak ígérkező futball-találkozóhoz lehetünk szemtanúi. Ugyanis NB. III-as csapataink is szabadnaposak és így a csoportjában élen álló MAV és két ponttal hátrányban lévő NMK Törekvés barátságos mérkőzésre hívták ki egymást. A barátságos összecsapásnak az lesz az érdekessége, hogy az utóbbi hetekben gyengébb formát elévülő vasutasok azt akarják bizonyítani, hogy már túl vannak a mélyponton, viszont a formájában felfelé ívelő Töri csapata most akar visszavágni az őszi 6 gólos vereségért. A Törekvést különösen az fűti, hogy a MAV által elrabolt két pont miatt kerültek lejjebb a ranglistán, a vasutasokat meg a gondolata is felpaprikózta, hogy ellenlábasként most akar elégtételt venni a múltért. Így aztán elkép-

zelhető, hogy milyen óriási készülődés folyik mind a két egyesület kulisszái mögött, másodát fenekedés, másodát haditervek, taktikai megbeszélések hangzanak el itt is, ott is. De hogyan is végeredményben, ha barátságos lesz is a találkozó jellege, a győztesen kikerülő csapat olyan erkölcsi tökélet váz zsebre, amely a szurkolók felfigyelése tekintetében kiszámíthatatlan jelentőséggel bír.

Jóslatokba nem lehet bocsátkozni az eredményt illetően. A MAV-ot korai volna még temetni utóbbi gyengébb játéka miatt, viszont a Törekvést sem lehet csak azért esélytelennek tekinteni, mert az ősszel nagyon kikapott a vasutasoktól, vagy hogy most pillanatnyilag lejjebb áll a bajnoki táblázaton. Szerintünk teljesen nyílt a mérkőzés. A MAV-ban nagyobb a lendület, a Töri viszont összedolgozottabb együttes, így az a csapat győz, amelyik jobban ki tudja domborítani játékjellegét.

SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleménye:

Benkő Béla felléptével „Marica grófnő” csütörtöktől

Marica grófnő. Kálmán Imre híres nagyoperettjét csütörtökön este bemutató bérletben adja a színház. Benkő Béla felléptével. A bérletben pedig pénteken este. A nagyváradi közönség tavalyi kedvence Török Béla tisztartó szerepét játssza Kálmán Imre híres operettjében, amikor is alkalma nyílik csengő tenorját is ragyogtatni. *Marica grófnő* szerepét Balogh Julia énekl, akinek tulajdonképpen ez lesz a bemutatkozó fellépte. Szombaton este és vasárnap délután és este a *Marica grófnő* bérletszünetben kerül színre.

Latyi-Matyí, a nagyszerű gyermek meseoperett közkívánatra szombaton délután egyenegyed 4 órakor, a színlapon hirdetett Patyolat kisasszony helyett kerül színre, a bemutató eredeti szereposztásában. *Olcó helyárok*. A furfangos cukrászinas (Szabó Ernő bácsi) minden jógyermeknek cukorkát és süteményt ad. Jegyek elővételben már válthatók.

Opera-est november 10-én a színházban. Mozart operája, *Szöktetés a szerályból* kerül színre hérlészünetben, a magyar királyi Operaház együttesével: Szabó Ilonka, Raffay Erzsébet, Kórhé Endre, Szabó Miklós, dr. Sándor István felléptével. Az előadást Ábrányi Emil, a m. kir. Operaház ny. igazgatója vezényli. A m. t. bemutató bérletközönség helyeit november hó 5-én déli 12 óráig fenntartja a színházi pénztár. Jegyek elővételben már válthatók. Felemelt helyárok

HETI MŰSOR:

Csütörtökön este háromnegyed 7 órakor: *Marica grófnő*, bemutató bérlet 7.

Pénteken este háromnegyed 7 óra-

kor: *Marica grófnő*. A-bérlet 7.

Szombaton délután egyenegyed 4 órakor: *Latyi-Matyí* (gyermek előadás).

Szombaton este háromnegyed 7 órakor: *Marica grófnő*.

Vasárnap délután és este: *Marica grófnő*.

CSORTOS GYULA NEM TAGJA A NEMZETI SZÍNHÁZNAK. Csontos Gyula a mostani szezontól kezdve nem szerződéses tagja a Nemzeti Színháznak. Természetesen nemzetiszínházi örökös tagságát megtartotta, amely jelenlegi helyzetében csak cím, mivel az örökös tagság előnyeit csakis abban az esetben élvezhetik a Nemzeti Színház színészei, ha ott szerepelnek, vagy ha nyugdíjban vannak, ellenben akkor nem, ha magánművészként játszanak. Mindenesetre érdekes, hogy Csontos Gyuláról mindez ideig úgy tudták, hogy tagja a Nemzeti Színháznak, mert már szinte megszokott valami volt, hogy dacára megtisztelő tagságának — magánművészként működik.

Milyen munkalehetőségeket kínál a Munkaközvetítő?

A nagyváradi m. kir. állami Munkaközvetítő Hivatal (Szilágyi Dezső-utca 28. Telefon: 25—76) 1943. évi november hó 3-án kelt kimutatása szerint az elmúlt héten elhelyezett 61 egyént.

Jelenleg foglalkozást kaphatnak: 1 munkafelügyelő (hadigondozott), 1 fűtő, 3 napszámos, 2 szelgafutó, 1 lakatos, 1 kelmefestő vegyeltisztító, 1 szabó, 3 mindenes szá-

kácsnő, 2 szállodai segédmunkás, 7 állandó háztartási alkalmazott, 5 gyári munkás, 1 gyári munkás.

Foglalkozást keresnek:

18 ipari szakmunkás, 18 gyári be-tanított és egyéb segédmunkás, 2 kereskedősegéd, 1 tisztviselő, 3 állandó háztartási alkalmazott, 5 mindenes szakácsnő, 5 bejáró takarítónő.

Beöltendő tanonc-helyek:

1 kovács, 1 nyomdász (leány).

Elhelyezést kereső tanoncok:

1 lakatos.

APRÓHIRDETESEK

Adás-vétel

Télikabát ruhát legjobban vehet, eladhat Molnárnál, Bémer-tér 1. 919

Kombináltszoba, konyha, rekamier eladó. Verő asztalos, Kapucinus-u. 11. 725

Jömenetlő fűszerüzlet eladó. Cím a kiadóban. 999

HASZNÁLT férfi vagy női kerékpárt megvételre keresünk. Cím a kiadóban.

Különféle

Fertőtlenítést, poloska, mely és mindennemű férgek irtását 38 évi gyakorlati vállalja, Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27—56. 918

Kölcsön 5 éves, 5¹/₂%-os költségmentesen „Hitelszövetkezettől”, Bethlen István-u. 6. kapható. 957

Gépelést saját gépemmel vállalom. Cím a kiadóban. 929

Délelőtti órákra bejárónót keresek. Gömbös Gyula-u. 17. 992

Találtatott imakönyv „Marikának. Széplaky Lajosné” beírásával, igazolt tulajdonosa átveheti a kiadóban. 993

Raktárhelyiséget, pincét, zárható járást, Mussolini-tér közelében bére-venni, Asztalosműhely, Deák Ferenc u. 2. 988

Állás nyit

Mindenest jó bizonyítvánnyal azonbanra felveszek. Cím a kiadóban. 933

Mindenes leány, ki főzni tud, keresztény ur házhoz felvétetik. Jelentkezni gróf Andrassy Gyula-utca 47. 994

Segédmunkásokat és segédmunkásokat keres Dreher-Haggenmacher Sörgyár. Jelentkezés 10—12 közötti várad-szöllési telepen. 995

Tanócot legalább 6 elemi iskolával, kedvező feltételek mellett keres Dreher-Haggenmacher Sörgyár. Szülők gyermekükkel 12—13 óra között jelentkezzenek a várad-szöllési telepen. 997

Felveszek perfekt főzítudó mindenesest esküvel hosszú bizonyítványokkal. Szaniszló-utca 27. I. emelet. 1000

Öltetés

Még egy hatodikos gmnázista fiú igényelést vállalja közepiskolai tanár Vörösmarty-u. 19. este fél 6—fél 7-ig. 987

Lakás

Diákgyermeknek vagy tanárnak butorozott szobát kiadnék. Szaniszló-u. 31. Háztulajdonos. 1

Kávéházakban és vendéglőkben kérj a MAGYAR LAPOK-at.

KIADÓTULAJDONOS:

szent László-nyomda R. T.

A szerkesztésért felel: a kiadásért felel: Dr. Paál Árpád Dr. Virág József főszekrény Szent László-nyomda R. T. igazgató

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5 szám